

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. Clani pos. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Dobrodošli nam, tovariši Slovaki!

Prvič imamo priliko pozdraviti v svoji sredi mile nam stanovske druge izpod košatih karpatskih gor iz zelenih dolin Morave in Vaha, Nitre in Hrona. Dobrodošli nam od vsega srca!

Dobrodošli nam tem bolj, ker ste nam od vseh severnih bratov najbližji po imenu in govorici, pa tudi najbližji po trpki zgodovini mnogih stoletij vse do tistega dne, ki je prinesel odrešenje nam in vam.

Vemo, da je bila doba vašega narodnega robstva še bolj črna od naše, prav tako tudi vemo, da je bila usoda slovaškega učiteljstva še krutejša od usode, ki je bila v delež slovenskim kulturnim pionirjem. Zato nam je še mnogo dražja in ljubša pesem, ki nam jo prinašate. V njej vidimo ono veliko svetinjo, ki ste jo čuvali svojemu bednemu narodu v vseh tegobah preteklosti, ki vas je družila z njim in vas družijo še danes.

S svojo pesmijo nam prinašate najdragocenejši dar, nam prinašate najvernejše ogledalo slovaške narodne duše. Bodite zato iskreno pozdravljeni v imenu vsega slovenskega učiteljstva in vzemite sabo njegov najtoplejši tovariški pozdrav!

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1929.

Poverjeništvo UJU Ljubljana.

LISTEK.

VILKO MAZI:

Slovaške reminiscence.

(K današnjemu koncertu slovaških učiteljev v Ljubljani.)

Kje je že vse to!

In vendar mi je vstalo iz spomina, kakor da se je zgodilo šele te dni.

Med vojno sem se peljal na dom svoje neveste v prijazno slovaško vas pod Malimi Karpati. Bilo je to na lokalni železnici, po kateri so se vsak dan vozili slovaški kmetje in delavci v Bratislavo, ali kakor so takrat rekli: Prešpork, da so tam s svojimi pridelki in trdim delom hranili in robotali oholi madžarski gospodi. Ne vem, kakšen zlojed me je zmotil, da sem se obrnil do sprevodnika s par slovaškimi besedami za neko pojasnilo. Pa da ste ga videli, kako so se mu nasrile pristne arpadske muštake in obrvi. Nezarensko me je nahrulil, seveda v edino zveličavni madžarsčini, češ, da mi je na Madžarskem govoriti z uradnimi osebami zgolj madžarski. Ko sem mu odvrnil, da prihajam z madžarske fronte, kjer me porablja tudi brez znanja madžarsčine, mi je čisto »propisno« za loputnil vrata pred nosom. Bližnji sopotnik pa me je opozoril, da sem lahko vesel, ako me na prihodnji postaji radi izzivljajo ne vržejo iz voza z vsem uradnim triumfom, na posled pa me še pritisnejo v protokol radi veleizdaje. Take zgodbe da niso nič neobičajnega v tej deželi... Stisnil sem zobe in si mislil to, kar je mislil ubogi slovaški narod cela dolga stoletja: da bi vrag vzel to oholo mongolsko sodrgo!

Zakon o narodnih šolah.

(„Narodna Prosveta“ z dne 13. oktobra 1929.)

Vsem tovarišem so dobro znane razvojne faze osnovnošolskega zakona, iz zadnjega desetletja. Sedaj se nahaja zakon pred sprejetjem. Učiteljski predstavniki so naredili svojo dolžnost. Obveščali so merodajne faktorje o potrebah šole in učiteljstva. Z najvišjega mesta so dobivali zagotovila, da se bo vse predloge upoštevalo. V zadnjih dveh mesecih so se učiteljski predstavniki večkrat javili pri vseh merodajnih faktorjih, kjer so bili lepo sprejeti in naleteli pri vseh na razumevanje potreb učiteljstva in šole.

Vprašanje gmočnega položaja našega učiteljstva, pa je ostalo za sedaj še odprto. Bati se je, da ne ostanejo učiteljstvu stari prejemki, medtem ko so vsi višji uradniški razredi dobili doklade. Prav je, da jih dobijo in mi nimamo nič proti temu, pač pa želimo, da se upošteva tudi učiteljstvo, ki mu želi mo zagotoviti mirno in delavno življenje. Človek, materialno negotov, se ne more posvetiti delu v taki meri, kot oni, ki mu je zagotovljen obstanek, in ki se more radi tega posvetiti delu v polni meri. Današnji prejemki učiteljstva so komaj zadostni za najskromnejše življenje.

Naši slovenski tovariši so izdelali tabelo, ki je iz nje razvidna ogromna razlika med prejemki učitelja in profesorja. To tabelo smo priobčili tudi v »Narodni Prosveti«, a dostavili smo jo tudi gospodu prosvetnemu ministru.

Prišel je čas, da dobijo učitelji nositelji narodnega prosvetovanja ono, kar že davno pričakujejo. Prepričani smo, da v tem pogledu ne doživimo razočaranja in da se bode učiteljstvo, po sprejetju novega zakona, z veseljem oprijelo dela. Sedaj je uvedena daljša študijska doba, za splošno in specialno izobrazbo učiteljstva, pa bodo gotovo uvedene tudi večje nagrade.

Ko smo posetili posamezne faktorje, ki sodelujejo pri izdelavi omenjenega zakona, smo izročili vsakemu minimum naših želja in zahtev. Te so pojasnjene v naslednjem aktu, ki ga tu objavljamo, da jih spozna učiteljstvo:

Ker so sedaj zadnji trenutki izdelave zakona o osnovnih šolah, smatramo za svojo dolžnost in čast, da kot predstavniki učiteljstva naše države, pozvani po svojem poklicu, kakor tudi iz ljubezni do države in naroda, predložimo svoje zahteve v tem pogledu in prosimo, da se jih, kot neobhodno upošteva pri končni redakciji zakona o osnovnih šolah, a te so:

1. Da ohrani osnovna šola popolno svobodo v prosvetovanju narodne omladine in njenega kulturnega vpliva na narod, imajoč vedno pred očmi nacionalni moment in interese naše države. Učiteljstvo želi še nadalje krepiti nacionalno misel in izoblikovati neko določeno narodno dušo, ki se bo nanjo naslanjala država kakor tudi narod.

2. Šolska obveznost naj se dvigne na osem let. To zahtevo utemeljujejo kulturne potrebe celokupnega našega naroda s tem, da bi s širšim prosvetovanjem naroda zamogla dati šola močno pobudo za uspešno kulturno tekmovalnost in napredek.

Da, ubogi slovaški narod! Še vse drugače so mu godili tam iz Budapešte, nego nam z Dunaja. Slovaška deca se je morala pokoriti že z madžarskim abecednikom, slovaški kmet si je moral beliti glavo z madžarskimi odloki, če je bil sploh pismen, sicer se je moral zahtekati za tolmačenje in nasvete k svoji duhovščini, kjer jo je pač imel. Le redkokje je bil mogel biti tolmač in svetovalec tudi učitelj, kajti so vsa boljša mesta zasedli madžarski plačanci. To so bili ali zagrizeni šovinisti, ali pa izgubljeni, ki so večino dneva ubili v krčmi, v šolo pa prišli samo pretepat in spat. Zgodilo se je, da je otrok hodil v šolo že štiri ali pet let, pa učitelj še ni vedel, kako se piše. Taki slučajni niso bili nič kaj redki. Za zavedne slovaške učitelje so bile kvečjem zadnje hribovske vasi. Kdor je ostal v dolini in ni hotel pahnuti samega sebe in svoje družine v propast, je moral pač stisniti zobe, kakor jaz na tisti vožnji in le skrivaj ter s skrajno opreznostjo donášati kamenček do kamenčka k plazu, ki ga je mogel izprožiti šele konec svetovne vojne na brezdušne avstro-ogrske krvnike.

Kje je že vse to!

In vendar se še natanko spominjam, kako smo zapirali tam v ralboškem župnišču okna in vrata, da smo lahko nemoteno izmenjavali svoje misli. Moj svak, župnik, pošteni slovaška duša, je bil namreč precej na gluha, zato pa so imele stene tem tanjša ušesa, kakor so jih imele tudi pri nas, in povsod, kjer je stara monarhija vohala kako nevarnost. V okolici je bilo par zavednih slovaških učiteljev, ki jih je pustila vojna furija doma, bogve po kakem čudnem naključju. Sleherni večer so skrivoma prilezli v ralboško župnišče in ga potem prav tako skrivoma zapustili. Tisti poldrugi teden, ki sem ga pre-

3. Verski pouk naj se na osnovni šoli poučuje tako, da ostane šola svobodna, v službi naroda in nacionalne misli, brez vsakršnih ovir od katerekoli strani.

4. Za doseg gornjega smotra uvideva učiteljstvo kot neobhodno potrebno, da se čim prej prične z graditvijo šolskih poslopj, da se potem pride do zaželenega trenutka, ko zbrisemo iz našega naroda analfabetizem.

5. Povsem smo uverjeni, da bo našlo vzdrževanje narodnih šol najboljše garancije v določni odredbi projekta, ki je izdelan s sodelovanjem učiteljstva in ta je: Če bo občini nemogoče oskrbovati šolo s potrebnimi dokladi, naj se ista oskrbuje v odgovarjajočih dvanajstih in državne blagajne, a zato naj država, pri pobiranju drž. davkov, izterja od občine odgovarjajoč znesek za šolske doklade, ki ga je med letom izplačala na njen račun.

Odredbe, ki predvidevajo stroge sankcije prosvetnih oblasti napram načelniku, če ne izterja odgovarjajočih doklad, se nam dozdevajo težke in neizvedljive. Bile bi povod mnogih sporov med upravnimi in prosvetnimi oblastmi, česar v nobenem slučaju ne moremo želeli. Učitelj, kakor tudi drugi prosvetni organi morajo urediti razmere tako, da živijo kot nosilci kulture in ljubezni, z vsemi v najlepši slogi, zato jih je treba obvarovati pred skušnjavo, da bi naznanjali krogarkoli, a najmanj pa upravne oblasti.

6. Razumemo razmere v katerih se nahaja naša država z ozirom na njeno urejevanje, vendar si usojamo povdariti, da je uspešno učiteljevo delo med narodom navezano za daljšo dobo let na isti kraj. Radi tega prosimo, da se v interesu narodne šole same in učitelja, spoštuje učiteljska stalnost do skrajnih mej. Z ozirom na ta princip želimo:

a) Da se službenim potom objavljajo vsa izpraznjena učiteljska in upraviteljska mesta, da bodo učitelji in upravitelji točneje informirani, ja katera službena mesta morejo zaprositi z ozirom na svoje rodbinske in šolske potrebe in z ozirom na svojo kvalifikacijo.

b) Da vrši spopolnjevanje teh mest minister prosvete na predlog oblastne in centralne komisije za učiteljski razpored.

c) Da se sestavi jasen kriterij, po katerem bi se moglo vedeti, katera oseba in s koliko službenimi leti mora kompetirati na posamezna mesta.

Radi tega smatramo za potrebno, da postanejo polnomočne one odredbe, ki so predvidene v zakonskem projektu, ki ga je izdelalo ministrstvo prosvete s sodelovanjem komisije, v kateri so bili tudi učiteljski predstavniki. To so čl. 72, 90.—101.

7. Disciplinsko postopanje napram učiteljstvu naj se v vsem podvrže odredbam uradniškega zakona, ki jih je, po našem mišljenju, prav dobro predelala uredba št. 77 iz leta 1927. pod pogojem, da se prizna obtoženemu učitelju pravica pritožbe na državni svet.

8. Z ozirom na nadzorstvo nad osnovnimi šolami prosimo, da se prizna delo onih učiteljev, ki so daljšo dobo let uspešno de-

ževal v njihovi sredi, mi je ostal v neizbrisno lepem spominu.

O nas Slovencih so vedeli bore malo. No, pa saj tudi pri nas nismo znali o Slovakah dosti več nego to, da so dobri loncevezi. Ko sem jim povedal, da govorimo pri nas slovensko, se niso malo čudili, kajti da govore slovensko tudi oni in da se celo njihova zemlja imenuje Slovensko. Dočim sem jih jaz prav dobro razumel, k čemur mi je najbrž pripomoglo znanje poljščine, sem moral skrajja govoriti zelo počasi in razločno, da so doznali smisel mojih besed. V par dneh pa so se jim ušesa že toliko privadila, da smo konverzirali dosti gladko. Na vso moč so se jim prikupile naše narodne pemi, ki so jih naposled še imenitno prepevali z mano, čisto po naše: jaz »naprej«, eden »čez« in drugi bas.

Kajpada so tudi mene zanimalo slovaške narodne popevke, ki so bile spet po svoje mehke in ljubke, predstavljajoče čisto poseben tip, verno ogledalo preproste slovaške duše. Da bodo te pesmi kdaj priromale do nas in da nam jih bodo prinesli baš slovaški stanovski tovariši, to bi bile takrat več nego drzne sanje. Danes pa živa resnica. Hvala Bogu in njegovi pravici, da je!

Danes ni treba več zapirati oken v ralboškem župnišču, danes ni več nikogar, ki bi te na slovaški zemlji mrcvaril z madžarskim laježem, danes posluša slovaška deca v šoli svojo lepo materinščino, danes ima slovaški učitelj človeka vredno življenje in lahko po najboljši moči vrši svoje narodno poslanstvo. Da ga tudi v resnici vrši, o tem nam je najzgovornejša priča ta pevška turneja po naših zemljah. Bolj nego karkoli nas bo seznanila s podkarpatskimi brati in to je njen namen.

lovali za narodno prosvetovanje ter da taki marljivi učitelji, ki so se odlikovali kot učitelji in pedagoški pisatelji, pridejo prvenstveno v poštev za nadzorniška mesta.

Ne jim preprečiti kariere radi tega, ker so jih težke rodbinske ali materialne razmere ovirale, da pridobijo potom študija na Višji pedagoški šoli teoretično izobrazbo.

9. Da se z ozirom na težak poklic in delo učiteljevo za narodno prosvetovanje in z ozirom na to, da je njegova plača nezadostna in nesorazmerna v primeri z uradniki I. kategorije, učiteljstvo materijelno osigura in to:

a) Da se poleg prejemkov II. kategorije, ki so že občutno manjši od prejemkov I. kategorije, da učiteljstvu posebne doklade, kot je to določeno po specialnem zakonu profesorjem srednjih šol, sodnikom in politično upravnim uradnikom. Ali pa, da se mu v prvi vrsti zagotovi stanovanje in ogrev, na vseh podeželskih šolah, proti odplačilu onega zneska občini, ki ga prejema učitelj od države kot stanarino. Učiteljstvu v mestih pa dodeliti tako doklado, ki odgovarja najemninu za stanovanje in ceni ogreva v kraju njegovega službovanja.

b) Da se učiteljstvu prizna pravica na polno penzijo po 32. službenih letih.

c) Da se prizna šolskim upraviteljem posebna mesečna doklada, kakor so to priznavali in dajali vsi dosedanjí zakoni v državi in v tujini.

č) Da se z istimi dolžnostmi uvedejo tudi iste pravice, a to se pravi, da prejemajo vsi učitelji in učiteljice iste nagrade. Poročene učiteljice naj obdržijo vse svoje prejemke po čl. 46. uradniškega zakona.

10. Družinam na jugu izginulih ali pomrlih prosvetnih delavcev, ki jim pokojnina ni urejena, naj se izda pomoč iz državne blagajne.

11. Učiteljem in učiteljicam, katerih nastavev je bila radi vojne preprečena in so radi tega zaostali pri napredovanju v službi, prizna pravico na redno napredovanje v grupi in stopnji, kakor je to urejeno z učiteljskimi istimi generacijami, katerih nastavev ni bila vsled vojne preprečena.

12. Ker učiteljska stalnost na službenem mestu, po veljavnih zakonih in po projektu novega šolskega zakona, ne obstoja, zato smatramo, da je nepotrebno, da se v prehodne določbe vnašajo odredbe o premeščanju učiteljstva, na predlog prosvetnih in upravnih oblasti, in brez pravice na povrnitev sedelnih stroškov. Poleg tega pripominjamo, da bi bil to prvi slučaj v šolski zakonodaji, ki bi bolno odjeknil v vseh učiteljskih vrstah, vnesel nemir v naše duše in onemogočil intenzivno in uspešno delo v šoli in med narodom.

Ko iznašamo gornje razloge, kakor tudi neobhodne potrebe narodne šole in učiteljstva, se naenjamo, da jih bo gospod minister sprejel v celoti in s tem ne samo navezal svoje ime na sprejetje tega epohalnega zakona, nego si pridobil s tem veliko spoštovanje vsega učiteljstva, kot prvega in najvažnejšega sodelavca pri sprejemanju tega zakona in s tem sigurneje zagotovil prosperiteto in prosvetovanje naroda.

V. K. Petrovič,
predsednik UJU.

M. J. Mihailović,
tajnik.

† Franc Zidar.

V nedeljo dne 22. IX. 1929 smo spremili k večnemu počitku šol. upravitelja v Lembergu tovariša Franc Zidarja. Tržani so mu priredili izredno lep pogreb. Pred šolo se je poslovil načelnik krajev. šol. odbora, zastopnik gasilnega društva, na meji občine župan, v hiši žalosti pa tovariš Š. Zelo dosti ljudstva se je zbralo; prišli so po slovo od dobrega znanca, od svojega učitelja, drugi od ljubelega prijatelja in mi učitelji od zvestega, stanovskega zavednega tovariša.

Dolgotrajna in vedno težja bolezen ga je bolj in bolj priklepala na Lemberg, na šolo, nazadnje na posteljo, tako da ga mlajši tovariši le malo poznajo. Tembolj je v spominu starejšim, tisti delavnim, izobraženim učiteljem, navdušenim Slovenec in Jugosloven, vedno vesel in šaljiv dobrovoljček.

Kljub tem vrlim lastnostim je okusil vso trnjevo pot življenja slovenskega učitelja, ki se ne vda političnim pritiskom in ostane vedno ponosen učitelj, zvest svojemu rodu, neomajen nacionalist.

Teško je najti Jugoslovenc, ki bi bil bolj vesel prevrata in ustanovitve naše države, velike Jugoslavije. Državno in narodno edinstvo mu je bil smoter vsega dela in življenja.

Hudo ga je bolela nesloga učiteljstva, ki je nastala zadnja leta.

Od zibel do groba je bil v šoli. Rojen je bil 15. IV. 1870 v šoli na Bučah, prijazen, solčni vasi v kozjanskem okraju, kjer so vsi hribi zasajeni z žlahtno vinsko trto. Rojstni kraj mu je vcepil posebno ljubezen do vinogradstva. Ljudje vinorodnih krajev so običajno nadarjeni in vesele narave. Tako tudi pokojni Zidar. Nadarjen, inteligenten, je zbi-

Šolska reforma stremjenja na Češkem.

(Izvirno poročilo Učiteljskemu Tovarišu.)

Z letošnjim šolskim letom so se otvorile prve reformne šole in sicer v Nuslihu, v Mihlu in Hostivaru, vse tri v praškem šolskem okolišču, dalje v mestih Ričani, Humpolcu in Zlínu. Načrte za praške reformne šole je napravila reformna komisija na pedagoški visoki šoli v Pragi pod vodstvom profesorja dr. V. Prihody. Največ pažnje je posvetila reformni šoli II. stopnje, ki naj bi se imenovala »Komenium«. To naj bi bila enotna diferencialna šola za otroke VI. do IX. šolskega leta.

Ministrstvo šolstva in narodne prosvete je dovolilo otvoritev pod sledečimi pogoji:

1. Reformna šola II. stopnje se bo imenovala »poizkusna diferencialna meščanska šola«.

2. Zakonitim vzdrževalcem šole ne smejo s temi poizkusi nastati stroški vzdrževanja brez njihovega soglasja.

3. Poizkus se dovoljuje za šolsko leto 1929/30. in se v poizkusno diferencialno meščansko šolo vpišejo samo otroci VI. šolskega leta.

4. Kot najnižji učni cilj se postavi pogoj, da morejo učenci kot ob normalnih razmerah nadaljevati svoje nauke v II. razredu normalne meščanske šole.

5. Dijaki poizkusne šole, ki žele vstopiti kot redni dijaki ali privatisti na eno izmed javnih srednjih šol, se morajo podvreči sprejemnemu izpitu iz vseh predmetov. Ministrstvo šolstva ne nasprotuje temu, da ostanejo dijaki po tem izpitu še nadalje učenci poizkusne šole, odnosno da so obenem kot privatisti vpisani na eni izmed javnih šol.

6. Deželni šolski svet je pooblaščen vse poskrbeti, da se poizkusne šole otvorijo s 1. septembrom 1929.

7. Reforme šole bosta češče nadzirala okrajni in deželni šolski nadzornik, da moreta o njih podatki že maja meseca prihodnjega leta svoja poročila

E. Lippert — Praga, A. Lajovic — Tržič.

Statistični podatki o čeških specialnih šolah.

(Izvirno poročilo »Učiteljskemu tovarišu«.)

Najnovejše statistične podatke za šolsko leto 1927.—28. prinaša v mesecu avgustu izšla številka državnega statističnega časopisa za Čehoslovaško republiko na str. 771:

Češka država je imela tega leta 74 specialnih šol, ki jih je posečalo 4368 učencev.

Podrobno poročilo pa je dosedaj izdelano in obelodanjeno šele za šolsko leto 1926.—27.

I. Gluhonemnice:

Število zavodov:	gojencev:	učencev:	učenk:	razredov:	učit.:	učit.(t):
1 ruski	85	42	16	6	8	1
2 nemška	203	166	87	19	22	8
1 madžarski	47	26	21	4	5	1
2 češko-nemška	95	55	40	11	16	12
9 čeških	994	530	385	84	96	12
15 Skupaj	1424	778	549	124	147	34

II. Zavodov za slepce:

3 češkoslovaški	171	85	55	11	12	5
1 ruski	10	6	4	1	1	—
1 nemški	33	16	17	2	2	1
1 češko-nemški	146	42	33	5	7	—
6 Skupaj	360	149	109	19	22	6

ral in čital knjige; posebno se je zanimal za zvezdoslovje in dušeslovje. Potom samostalno izobrazbe si je pridobil bogato znanje, slovel je med nami kot učen mož.

Videl je doma vso revščino učiteljskega stanu, vendar se je odločil za ta stan in mu ostal v vsem zvest do groba. Izbral si je družico učiteljico. Šla je njegovo pot zvesta spremljevalka skozi življenje 33 let in mu je bila tudi v najtežjih dneh hude boleznij v veliko tolažbo in neprecenljivo pomoč. Vse tri otroke, ki jih je prisrčno ljubil, jih negoval in lepo vzgajal je posvetil učiteljskemu stanu in doživel zadoščenje, da je sin njegov naslednik — šol. upravitelj v Lembergu.

Služboval je tedaj še v ponemčenem Lembergu 1892—95, v Novi cerkvi do 1905 in 22 let v Lembergu. Čutil se je povsem Lemberžanin, preiskoval je in proslavljal slavno zgodovino Lemberga in nevoljen zavračal zbadljivke na rovaš Lemberga.

Po polnih 35 letih službe je stopil v pokoj. Malo ga je užival, strašna bolezen mu je grenila zadnje dni življenja in je prišla smrt zanj rešnica. Sedaj je našel pravi pokoj.

Marsikatero oko je bilo rošno, ko so poлагali v grob odličnega učitelja mladine, dobrega svetovalca vsakomur, vdanega prijatelja, blagega tovariša, ljubečega očeta in zvestega moža.

Vsa leta je bil član šmarsko-rogaškega učiteljskega društva, večkrat odbornik in pri-ljubljenski predavatelj.

Zvestoba za zvestobo! Učiteljsko društvo je bilo številno zastopano, položilo je na krsto lep venec ter mu zaklicalo v zadnji pozdrav: »Zbogom, dragi prijatelji, lahka Ti bo zemlja, katero si tako neskončno ljubil. Ohranimo Te v najboljšem spominu!« S.

III. Zavodi za pohabljenе in skrofulozne:

6 češkoslovaških	1169	365	398	17	20	7
1 nemški	31	15	16	1	1	1
1 češko-nemški	58	24	22	2	2	—
8 Skupaj	1258	404	436	20	23	8

IV. Zavodi za duševno zaostale:

4 češkoslovaški	227	82	37	9	13	10
1 ruski	91	54	12	3	2	—
2 nemška	164	56	34	6	7	7
7 Skupaj	482	192	83	18	22	17

V. Zavodi za moralno pokvarjene:

8 češkoslovaških	715	141	115	11	21	2
3 nemški	161	76	43	6	8	1
2 češko-nemška	356	356	—	11	12	—
13 Skupaj	1232	573	158	28	41	3

VI. Pomožne šole za slabonadarjene:

17 češkoslovaških	571	355	216	39	41	3
8 nemških	349	202	147	25	27	8
25 Skupaj	920	557	363	64	68	20

Vseh zavodov 74 5676 2653 1698 273 323 88
Vseh učencev 4351.

E. Lippert, Praga — A. Lajovic, Tržič.

Splošne vesti.

— **Povišanje učiteljskih plač na Francoskem.** Ze dolgo časa vodijo francoski učitelji, v svojih stanovskih listih, kakor tudi na svojih kongresih, borbo za zboljšanje svojega materialnega položaja. Letos pa so dosegli gotov, da si minimalen uspeh.

Prosvetna uprava je izpolnila dano obljubo, da bo z ozirom na podražitev vseh življenjskih potrebščin ugodila učiteljskim zahtevam in s povišanjem prilagodila učiteljske plače sedanjim draginjam. Najnovejša številka L'Ecole et la Vie objavlja o tem cirkular ministra prosvete z dne 13. julija 1929., ki je bil poslan vsem prosvetnim inspektorjem v državi. V cirkularju je pojasnjeno, da je dovoljeno povišanje plač za vseh šest učiteljskih razredov, kakor tudi za učiteljske pripravnike in da znaša to povišanje za vse po 500 frankov letno. — Ta povišek pa se šteje že od 1. januarja 1929., a izplačilo za tekoče leto se ima izvršiti v treh tranžah. Redno izplačevanje plače po novi uredbi bi se pričelo s 1. avgustom t. l., a v cirkularju se povdarja, da merodajni organi uredijo vse, kar je potrebno, da bo razlika za prejšnje mesece čim prej izplačala. Povišanje, kot se vidi ni veliko, a je značilno vsled tega, ker je priznana upravičenost učiteljskih zahtev v tem pogledu in ker je to povišanje dano vsem učiteljem in sicer onim z najmanjšo, kakor tudi onim z največjo plačo. Ker je povišanje radi draginje priznано vsem v enaki višini. Prenešeno na naše razmere, privede to povišanje do naslednjega zaključka: rešitev tega vprašanja pri nas je smatrati kot logično konsekvenco že priznanih povišanj drugim kategorijam uradnikov.

— **Nov učni načrt za osnovne šole.** Kar poroča »Narodna Prosveta« z dne 13. oktobra, se prične v najkrajšem času v ministrstvu prosvete sestavljati nov učni načrt za osemrazredno osnovno šolo, ki jo predvideva projekt novega osnovnošolskega zakona. Novi učni načrt bo, verjetno, vseboval naslednje predmete: 1. Nauk o veri z moralnim poukom. — 2. Srbsko-Hrvatsko-Slovenski jezik. — 3. Narodno zgodovino z najznamenitejšimi dogodki iz splošne zgodovine. — 4. Zemljepis naše države z osnovnim spoznavanjem drugih držav. — 5. Računstvo z osnovnimi pojmi geometrije in geometričnega risanja. — 6. Spoznavanje prirode. — 7. Praktično gospodarsko znanje. — 8. Praktično obrtno-trgovsko znanje. — 9. Higijena. — 10. Spoznavanje državljskih pravic in dolžnosti. — 11. Gospodinjstvo. — 12. Ročna dela s posebno uporabo narodnih motivov. — 13. Risanje. — 14. Lepopis. — 15. Telovadbo po sokolskem sistemu.

Skoro gotovo je, da bodo pozvani k sodelovanju pri tem načrtu tudi učiteljski predstavniki, ki so jim potrebna navodila z ozirom na izkušnje, ki jih je pridobilo učiteljsvo s prejšnjim učnim načrtom. Potrebno bi bilo, da poda učiteljsvo svoje mnenje v listu ali, da ga pošlje poverjeništvu, da bo isto moglo sestaviti predlog in ga o praviem času poslati onim, ki bodo sodelovali pri sestavi novega učnega načrta.

— **»Prosveta«.** Zaradi tehniških razmer izide »Prosveta« pozneje, kar naj upoštevajo dopisniki.

— **Obnovitev železniških legitimacij za učiteljsvo in njih družinskih članov** se vrši potom šolskih upraviteljev na tiskovinah, ki so bile svojčas uvedene. Priložiti je novo sliko in 10 Din za novo legitimacijo. V spisku je navesti pri vsakem prosilcu za zamenjavo tudi številko dosedanje legitimacije. V 9. št. Uč. Tov. je isto navodilo. Uradni list je nepotreben, če imate tiskovino. Sicer imate pa vsa navodila v »Ročnem katalogu« št. 131c.

— **Železniške legitimacije za upokoјence, invalide in njih rodbine.** Vsi upokoјenci in njih rodbine, ki imajo žel. legitimacijo in ki jim bo potekla petletna doba koncem tega leta, naj jih po možnosti vrnejo najdalje do 15. novembra 1929. finančni direkciji — oddelku za državno računovodstvo (vojaški upokoјenci, invalidi in njih rodbine pa referatu za vojaške mirovine) v Ljubljani. Obenem naj v svrhu izposlovanja nove želez. legitimacije predložijo sliko in 10 Din v goto-

vini kakor tudi zadnji knjižni izpisek plač. nakaznice. Legitimacije pa, katerim koncem leta petletna doba še ne bo potekla, naj za podaljšanje predložijo zgoraj omenjenemu uradu do 30. novembra 1929. Prošnje za legitimacije, predložene po navedenih terminih se bodo mogle upoštevati šele po novem letu. Tekom leta vlozene prošnje za nove legitimacije se pa ne bodo predlagale posamezno direkciji drž. železnic, ampak le skupno in sicer največ dvakrat mesečno. Take prošnje naj se torej pravočasno vlagajo, ne pa šele na dan, ko se žel. legitimacija že potrebuje. Upokoјenci in upokoјenke se končno vabijo, da v bodoče prilagajo vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojniških zadevah tudi zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice, ker se s tem omogoča hitrejše in lažje poslovanje.

— **Oni, ki ne vložijo prošnje za državljanstvo do 30. t. m. bodo morali plačati po tem terminu takso 400 Din, zato opozarjamo ponovno vse učitelje in učiteljice na navodila, ki smo jih dali v 2. števil. Učiteljskega Tovariša.**

— **Vabilo. Odkritje nagrobnega spomenika tov. Frana Brinarja** se bo vršilo v nedeljo dne 27. oktobra t. l. ob 15. uri v Gotovljah. K udeležbi so vabljeni tovariši, tovarišice in prijatelji pokojnikovi. — Celjsko učiteljsko društvo.

— **Zakon o srednjih šolah.** V Ljubljani 1929. Založila Tiskovna zadruga. Cena s poštnino Din 12.75. Novi zakon o srednjih šolah je izdala Tiskovna zadruga kot 34. snopič Zbirke zakonov v posebni knjižnici. Zakon je važen ne le za profesorje, marveč tudi za starše, ki imajo svoje otroke na srednjih šolah. — Priporočamo ga tudi tem, da spoznajo ustroj novih naših srednjih šol.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

PEVSKI ZBOR UČITELJSTVA UJU
V LJUBLJANI.

Ponovno opozarjamo članstvo, da se prične pevski tečaj v soboto 2. novembra ob 9. uri v Glasbeni Matici. Končali bomo v nedeljo, 3. novembra popoldan. — Odbor.

Gospodinjsko nadaljevalno šolstvo.

DEKLISKI KROŽKI.

Svojim tovarišicam!

Zopet potrkam na vaša vrata. Prihajam, da se malo pogovorimo. Odpočile smo se — in sveže gledamo v prihodnost — v novo šolsko leto.

Dosti dela nas čaka, v šoli in če ga hočete, tudi zunaj nje. Da imam namen govoriti o izvenšolskem delu, o naših dekliskih krožkih ste gotovo že uganile. Nekdo pač mora začeti in vzpodbuditi naše mlajše tovarišice, ki še ne vedo, kaj in kako hočemo in pa še malo podrezati one malodušne kolegince, ki nimajo korajže začeti in so pripravljene s polnim rešetom izgovorov, ki pa ne drže in ki se porazgube, če pogledamo malo globlje vanj. — Res je tudi mnogo tovarišic, ki pridno delajo — se trudijo cele dneve in večere, a nihče za nje ne ve, saj se tudi nčjejo oglasiti; one so zadovoljne, da le vidijo uspehov pri svojem trudu. Težko je začeti brez pravih smernic, brez pravega načrta, brez prave podlage. Zato pa tovarišice oju-načite se, začnite in ne pustite se prestrašiti od onih, ki dvomijo o vaši zmoglosti in o vaših uspehih. Prvi vaš krožek bo trudapoln in težaven; — a v delu si izgladite pot, ki vam bo nadalje pokazala smernice, po katerih bo treba hoditi. Samo volje je treba in pa ljubezni do našega ljudstva. Požrtvovalnost se rodi iz ljubezni. Ne ustrašite se vsake ovire, ki jo vam nastavi na vaši poti. Odstranite jih s krepko voljo ali stopajte preko in delajte dalje.

Samo začnite z delom in šlo bo. Vsak začetek je težaven in stane dosti truda. — Se li vam ne smilijo dekleta, ki so ukaželjne, a morajo sedeti cele zimske večere za pečjo in dremlejo, ker nimajo čtiva, nimajo dela, ker si ne znajo pomagati? Tudi one so ženske z mehko dušo in čutijo, kakor čutite ve, ki ste pomilovane od vseh strani, ker morate, uboge mlade učiteljice služiti v daljni gorski vasi. Delajte in vam bodo potekle ure lepše, v zavesti, da ste pomagale drugim, ki so revnejše od vas. Morda se vam zdijo malo preostra, a ne morem drugače, ker poznam malodušnost svojih tovarišic in tudi življenje v vasi — v dolini in v hribih. Sama sem delala in ni mi danes žal tega.

Zato pa tovarišice, pomagajmo našemu ženstvu, ki potrebuje izobrazbe.

Pomagajte, kjer hočete in kakor že hočete. Snovi je dovolj! — Le vprašajte jih, če sa si žele, kaj jih zanima. Iz ene misli se rodi druga in snov je pripravljena.

Seveda bo tudi za vas malo težko in morda bo treba marsikatero uro sedeti pri knjigah, katera bi vas drugače bolj malo zanimala.

A uživite se in zadovoljne boste s svojim delom. (Prihodnjič o potrebnem čtivu.)

A. Celnarjeva.

Na debelo.

Na drobno.

FR. M. ROZMAN

Modna trgovina in strojno pletenje. Priporoča svojo bogato zalogo pletenin. Okusni vzorci. Zmerne cene. LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7.

Učiteljski pravnik.

POVRAČILO POTNIH IN SELITVENIH STROŠKOV CIV. DRŽ. USLUŽBENCEV.

(Konec.)

Kot povračilo stroškov pripadajo državnemu uslužbencu:

A. Kadar službeno potuje:

I. dnevnice, določene v čl. 4. uredbi, ki so razvidne v gornji razpredelnici (čl. 4. do 6. in 43.);

II. vozna po železnici: uradnikom I./1.—5. skup. = I. razred, vsem drugim II. razred (čl. 11.—13.);

III. kilometrina, če ne more potovati z ladjo ali po železnici, po 4 Din za km (čl. 7.—4.);

IV. dovoz od stanovanja do postaje itd. po določeni tarifi (čl. 15.—17.);

V. vnosi in iznosi ročne prtljaje v vlak ali na parnik po 5 Din, če traja potovanje nad 48 ur (čl. 19.—21.), in

VI. izredni stroški (čl. 22.).

B. Kadar je službeno premeščen:

I. osebne dnevnice po čl. 4. (razpredelnica) in za vsakega preseljenega rodb. člana po 25% osebne dnevnice po odredbah čl. 5. (čl. 23.);

II. osebni prevoz in prevoz za rodbino (znižanje vožnje je navesti čl. 24.—26.);

III. povračilo za pohištvo se računa po razpredelnicah, ki so natisnjene na strani 69. do 72. »Ur. l.« št. 9/29. po določilih čl. 23. uredbi, in sicer:

1. Če se vrši selitev samo po železnici: za uradnike II./1+2 po razpr. 1/c; za uradnike II./3+4 in III./1+2 po razpr. 1/č in za uradnike II./5 in III./3+4 po razpr. 1/d.

2. Če se vrši selitev samo z vozom: za uradnike II./1+2 po razpr. 2/c, za uradnike II./3, 4 in III./1, 2 po razpr. 2/č in za uradnike II./5 in III./3+4 po razpr. 2/d.

3. Če se vrši selitev samo z ladjo se plačajo vsa povračila kakor ob selitvi po železnici. Za prevoz pohištva in prtljaje se pa plača glasom potrdila, ki ga izda parniška agentura, in ne prevoznina, ki je označena v razpredelnicah. Ob taki selitvi ima državni uslužbenec pravico do povračila prevoza pohištva in prtljaje do teže, ki je označena v I. rubriki »Ur. l.« št. 9 na strani 67.

4. Če se vrši selitev po železnici in z vozom — drugačne selitve ne navajamo, ker ne pride pri nas v poštev — se priznavajo poleg povračil pod I. in II. vsa povračila, ki so priznana pri vsakem poedinem načinu selitve v ustreznih razpredelnicah pod točko III., razen povračil za vkladanje in izkladanje, natovarjanje in raztovarjanje, ki se smejo zaračunati pri tako kombiniranih načinih selitve samo enkrat, in sicer: če se vrši selitev tudi po železnici, v tolikem znesku, v kolikršnem se priznava ob selitvi po železnici.

IV. Če ne more uporabljati drž. uslužbenec ob preselitvi železnice ali ladje, mu pripada kilometrina, ki znaša za samca za 1 km po 4 Din, za rodbino do 2 otrok po 8 Din in za rodbino z več otroki po 10 Din (čl. 26.).

Med rodbinske člane, za katere ima drž. uslužbenec pravico do povračila selitvenih stroškov, se štejejo:

a) poročena žena;
b) zakonski otroci in adoptirani otroci, in sicer dečki do polnoletnosti, kakor tudi oni polnoletni, ki so nesposobni za delo ali so še dijaki, deklice pa do omočitve, če živo stalno pri roditeljih in se selijo z njimi;
c) roditelji, bratje in sestre, ded in babica, če živo stalno skupaj s premeščenim uslužbencem in če jih izključno on vzdržuje ter se selijo z njim (čl. 34.).

Čas nad 12 ur se šteje za celo dnevnic, čas nad 6 ur za polovico dnevnice. Če traja vse potovanje 6 ali manj ur, se ne prizna dnevnic (čl. 5.).

Predjem.

Na račun potnih ali selitvenih stroškov sme vzeti uslužbenec, preden nastopi potovanje in ko ga izvrši:

a) ob službenem potovanju do 2/3 približnega proračuna in

b) ob selitvi vsoto, ki mu pripada za vsa povračila po razpredelnicah pod očko B/III. in 2/3 stroškov pod točkama I. in II. čl. 23.

Predjemi se smejo izplačati samo pri blagajni, navedeni v nalogu o potovanju (čl. 38.).

Sestava in predložitev računa.

Po vsakem izvršenem službenem potovanju, odnosno po izvršeni selitvi, mora predložiti uslužbenec potni račun in v njem navesti:

a) ime, priimek in položaj (kategorija in skupina) uslužbenca;

b) dan, mesec in leto, ko predlaga račun.

c) končno točko potovanja in po katerem nalogu;

d) točno označbo časa, ki ga je prebil na poti, kakor uro odhoda, povratka ali prihoda (čas 1—24 ur);

e) vse ugodnosti, ki jih je imel pri prevoznih sredstvih (3/4 vožnja);

f) ob selitvi z rodbino število otrok, dan, mesec in leto njih rojstva.

Starešina urada mora vsak račun preiskovati in na osnovi predloženega referata potrditi, da se je potovanje (selitev) izvršilo in da je bil navedeni čas potreben za izvršitev potovanja (selitve) (čl. 35.).

Računu je treba priložiti:

1. nalog za potovanje (selitev) v originalu ali v overovljenem prepisu;

2. potrdilo pristojne gradbene sekcije o kilometrini na službenem potovanju in ob

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učiteljstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — nositeljem izobrazbe — izobrazbo v hišo!

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila Vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5 Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

selitvi z vozom in druge priloge, navadeno v čl. 36. uredbe, če je nastal primer — izrednih stroškov, daljše in dražje poti, obolenja na potovanju (čl. 36.).

Za popolno pravilnost predloženega računa in za resničnost dokumentov je odgovoren materialno, disciplinski in kazenski tisti, ki polaga račun (čl. 37.).

Vse računodajnikove terjatve po tej uredbi zastarajo v 6 mesecih od dne, ko se je izvršilo potovanje ali selitev. Če se ni izvršila selitev rodbine in pohištva obenem takrat, ko je prišel dotični uslužbenec na novo službo, se mora računati rok (za predložitev računa) za njegovo osebno potovanje in za selitev nevisno drug od drugega.

Uslužbenec, ki je prejel na račun potnih in selilnih stroškov izvestno vsoto, mora predložiti pravilen račun najkasneje v 30 dneh po izvršenem potovanju ali selitvi, drugače se mu odtegne prejeti predjem od prve prihodnje plače. Če je predjem večji od odobrenega računa, mora položiti razliko takoj, ali se mu odtegne od prejemkov prvega prihodnjega meseca (čl. 39.).

Pogodbeni uslužbenci in dnevničarji imajo pravico do povračila potnih stroškov po tej uredbi, če službeno potujejo, in do dnevnice, ki jih določajo predpisi čl. 45. v zvezi s čl. 4. uredbe.

Vsa ostala določila te uredbe veljajo tudi za pogodbenih uslužbence in dnevničarje (čl. 45.).

Predpisi te uredbe ne veljajo za potovanja (selitve), ki so bila izvršena, preden je stopila ta uredba v veljavo (čl. 53.).

Obrazec za sestavo računa za selitvene stroške je priloženo v »Ročnem katalogu«.

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjenjstva UJU.

POJASNILO.

Na seji uredniškega konzorcija je podal tov. Pahor pojasnilo, da ni poslal dopisa (ki ga omenja poročilo o seji širjega sosveta) na člane različnih učit. društev po svoji iniciativi, ampak po iniciativi in volji opozicije; ter dalje, da se ta dopis ni poslal v svrhu »podminiranja organizacij«, ampak v varstvo deklaracijskih načel in delegacijskih sklepov.

Lojalno priobčujemo to pojasnilo in dodajamo še iz svojega, da je 6 članov širjega sosveta glasovalo proti objavljenemu sklepu z motivacijo, da smatrajo ta dopis kot privatno pismo.

Širji sosvet je na isti seji dal tov. Pahorju priliko, da utemelji svoje stališče. Predložil naj smernice za nadaljnje delo v organizaciji v posebnem poročilu, ki ga dobijo v razpravo vsa okrajna učiteljska društva in bodo nato smernice objavljene v listu.

Ljubljana, dne 21. okt. 1929.

A. Skulj, pov.

Jos. Kobal, tajnik.

Iz društev:

Poročila:

+ Učiteljsko društvo za ljublj. okolico — zahodni del — je zborovalo dne 5. oktobra 1929 v Ljubljani.

Situacijsko poročilo: Učiteljska v okraju je 133, včlanjenih 127, navzočih 120, t. j. 95%.

I. Tov. preds. Lampret otvori zborovanje s pozdravom članstva — prečita dnevni red — odkloni predlog za izpremembo tega in poda delno poročilo o pokrajinski skupščini v Ljubljani. Omenja sklep delegacije o črtanju starega dolga napram poverjenstvu in ponovno zavrača delegata tov. Taučarja, ker je iznesel kritiko o delovanju poverjenstva, za kar ni bil od društva pooblaščen. V odgovoru na to ugotavlja tov. Taučar, da ni nastopal v imenu društva temveč kot opozicijski kritikoval nezdružene pojave v naši organizaciji in je kot član organizacije imel polno pravico in dolžnost pokazati na nedostatke, ki bi utegnili škodovati ugledu in moči organizacije. Nato čita in utemeljuje posamezne točke kritike in ugotavlja k sklepu, da

se njegov nastop lahko obsoja ali odobrava le z vidika resničnosti in upravičenosti iznesene kritike.

V podrobnem poročilu o pokrajinski skupščini je delegat tov. Gole podal sliko o poteku skupščine, zavračal enostransko in neresnično poročilo v stanovskem glasilu, omenjal netaktno postopanje vodstva napram nekaterim članom opozicije, obsojal postavljane določenih zapisnikov pri sestavi poročila. Sprejemanje sklepov en bloc naj se v bodoče opusti, društveni delegati naj vztrajajo do sklepa skupščine. Imena delegatov naj se objavijo pred skupščino v stanovskem glasilu. Delegati naj dobijo od društva navodila za enotno nastopanje.

Poročilo je izzvalo živahno, mestoma burno debato, v katero so posegli tovariši Šmajdek, Gole, Taučar, Kržišnik, Grašič, Lampret, Pleškova, Lovše. V razpravo je prišlo vprašanje upravičenosti nastopa društev. Predsednika napram delegatu Taučarju. Do izraza zaupnice oz. nezaupnice ni prišlo, ker se je občni zbor zedinil na predlogu, da se na prihodnje zborovanje povabita član poverjenstva in tov. Pahor kot avtor kritike, da se kritika utemelji ali zavrne.

II. V poročilu o glavni skupščini v Zagrebu je poročevalec tov. Taučar poudarjal dvoje važnih pridobitev za organizacijo: sestavo novih pravil in uveljavljanje poročnega sistema pri volitvah funkcionarjev.

III. V poročilu o poteku III. samoizobraznevalnega tečaja so se označile v kratkih besedah teme predavanj in se pozivalo na pristop k Pedagoški centrali v Mariboru in to tembolj, ker se bo vršilo odslej samoizobrazno delo v okviru Pedagoške centrale.

IV. Poročilo o seji širjega sosveta v Celju je podal tov. preds. in namignil na par perečih zadev, ki zahtevajo nujne rešitve.

V. Po poročilu o delovanju Šolske Matice se sprejme predlog, naj Šolska Matica pošlje takoj položnice na šole.

VI. Tajnik poroča o delovanju odbora v pretečeni poslovni dobi, ki si je predvsem nadel nalogo urediti člansko in finančno stanje ter društveno poslovanje.

VII. Blagajniško poročilo izkazuje ob sklepu poslovnega leta 1928/29 — 7637,96 Din dohodkov in 5282,84 Din stroškov. Pregledovalci računov predlagajo tovarišici blagajničarki absolutorij.

VIII. a) Prečita in odobri se proračun za prihodnje poslovno leto. Določi se letna članarina 160 Din, za poročene z učitelji 90 Din. — b) Delež in vpisnina za UGP v znesku 7 Din se poravnava iz društvene blagajne. Člani podpisujejo le izkaznice. — c) Zborovanje se določi na petkrat v letu.

IX. Mladinski list: Urejevan naj bo v duhu narodnega in državnega edinstva. Izhajati naj začne takoj.

X. Učiteljsko naj z naročili podpira UGP, od katere pričakujemo finančne pomoči našim učiteljem domovom.

XI. Volitve odbora se izvrše z listki. Na podlagi izida skrutinija je izvoljen predsednik tov. Lampret s 64 glasovi od 89 prisotnih volilcev. — V odbor so voljeni: Urbančič Ant. (s 44 gl.) — Taučar Lj. (74 gl.) — Pleško Marija (80 gl.) — Vrhovec Stanko (41 gl.) — Sirmik Ljudmila (46 gl.) — Gole Josip (39 gl.).

Pregledovalci računov: tov. Zakrajšek, Schein in tovarišica Dekleva.

XI. Pri slučajnostih se sprejme predlog o preključu uporabe računice za 1. in 2. šolsko leto — in predlog za znižanje števila ur po enorazrednicah. Železniške legitimacije naj se hitro obnovijo, da ne bo imelo učiteljsko nepotrebnih izdatkov.

Dan in kraj prihodnjega zborovanja določi odbor.

F. Lampret, l. r. tč. predsednik.

Taučar, l. r. poročevalec.

+ Kamniško učit. društvo je imelo 7. X. 1929 v Domžalah redni občni zbor.

Statistika: Število učiteljskega v okraju 123, članstva 104, navzočih 53 (50%). Opravičili so se trije člani.

Tov. predsednik pozdravi navzoče članstvo in g. sres. referenta G. Lukežiča, ki izroči pozdrave g. sres. načelnika dr. Ogrina.

Samoizobrazba in reforma šole. G. sres. referent je referiral o Fleretovi »Naša prva knjiga«. Podal je najprej sliko dosedanjih začetnic ter potem razložil novo knjigo, ki je že po svojih pestrih slikah silno prikupljiva. Članstvo je sledilo predavanju izredno živahnim zanimanjem, kar je dokazala vsestranska debata. — Na nekaterih šolah našega sresa je knjiga že uvedena.

Nato se je vršil razgovor, ali naj otroci že v 1. šolskem letu čitajo končni I kot v. ali šele pozneje, morda v 3. šolskem letu. Mnenja so bila ločena.

Predsednikovo poročilo. Ostro je grajal slab obisk pri zborovanjih. Ni dovolj, da plača članstvo organizacijski davek, ne da bi se v ostalem zmenilo za delovanje društva.

21. XII. 1928. je umrl naš bivši sres. referent in častni član našega društva g. M. Kante. Navzoče članstvo naj v znak žalovanja vstane.

Na zborovanjih smo imeli vedno predavanja, živo smo se zanimali za stanovske zadeve in stavili poverjenstvu tozadevne predloge. Tajnikovo poročilo. Kamniško učit. društvo šteje 104 članov in članic. (V l. 1928. — 103.) V tem letu je pristopilo 15 članov in izstopilo 14 članov.

21. XII. 1928. je umrl častni član našega društva, g. M. Kante.

26. V. 1929. je bil odlikovan pri Sv. Trojici tov. Kornelij Iglič.

Odbor je imel 8 sej. Rednih zborovanj je bilo pet in eno izredno. Pri zborovanjih je bilo navzočih le okrog 50% članstva, kar je odločno premalo.

Na vsakem zborovanju smo imeli po en referat, enkrat celo dva. Predaval je vedno — razen na enem zborovanju — naš neumorni sres. referent, g. G. Lukežič. Referiral je o pouku materinščine v delovni šoli. Za njegovo obširno in dobro premišljeno delo, ki nam je nudilo toliko koristnega za prakso, zasluži g. predavatelj pač priznanje in zahvalo vsega članstva.

Dvakrat nas je posetil na zborovanjih g. prof. Adamič, ki nam je zelo zanimivo opisal svoje počitniško potovanje v Bolgarijo ter nas seznanil s to nam precej tujo bratsko državo. Lepa mu hvala!

Blagajnikovo poročilo. Stanje blagajne je 2820,55 Din. Pregledovalca računov Rakovec in Leštan sta našla račune v popolnem redu.

Dopisi. Tov. predsednik prečita dopis učit. gospodarske poslovalnice in jo toplo priporoča. — Sprejet je bil predlog, da vse društvo korporativno pristopi k učit. gospod. poslovalnici. Pristopnino po 7 Din plača društvena blagajna.

Volitev: Soglasno je bil izvoljen stari odbor.

Poročilo delegatov o pokrajinski skupščini. Poročajo delegati tov. Stenovec, Rupnikova in Trpin. Poročila so bila zelo zanimiva in so nam nudila jasen pregled o poteku skupščine.

Poročilo o seji širjega sosveta je podal tov. predsednik. Zanimalo je tembolj, ker je bilo nadaljevanje prejšnjih poročil. Poročal je tudi o novem šolskem zakonu.

Predlogi: Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Odnos odsekov do poverjenjstva naj se regulira s poslovnikom.

2. Poverjenjstvo naj izposluje razpis služb.

3. Poverjenjstvo naj posreduje, da se uvede v novi uradniški zakon točka o bolniški blagajni.

4. Za zamude pri zborovanjih se uvede evidenčna knjiga.

Slučajnosti. Zborovanja se bodo vršila le ob sobotah. Kdaj in kje bo prihodnje zborovanje, odloča odbor.

Arrigler, l. r., predsednik.

S. Schubert, l. r., tč. tajnik.

+ Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo in imelo svoj redni letni občni zbor 12. oktobra 1929 ob 10. uri v Rogaški Slatini. Podpredsednik tov. Verk poroča, da je tov. E. Kukovec ob sklepu šol. leta odločila predsedniško mesto, zato je njemu dana naloga, da otvori zborovanje. Ker še ni bilo zbranega zadostno število članstva, konstatira nesklepnost in preloži občni zbor za pol ure. Med tem omeni, da so se izvršili od zadnjega zborovanja važni dogodki v državi kakor rojstvo tretjega kraljevskega princa Andreja, kar je dalo povod za odlikovanje več tovarišev — nacionalnih delavcev v našem srezu, katerim prisrčno čestita. — Nadalje je omenil, da je za vedno preminul tov. Zidar, kateremu članstvo stoji zaključ »Slava mu«. Prisrčno čestita tov. Mulejevi, ki se je poročila z g. dr. Lorgierjem in tudi Beretu in Olgi Bračič, ki se podajata na isto življensko pot. Pozdravi novo članstvo in čestita tov. Tomažiču k rodbinskemu prirastku.

I. Dopisi. Podpredsednik prečita dopise glede Učiteljske gospodarske poslovalnice in Mladinske Matice.

Ker še ni preteklo pol ure se izpremeni dnevni red v toliko, da pride najprej na vrsto 6. točka dnevnega reda:

II. Samoizobrazba: Tovariš Predan omeni uvodoma, da sta o sodobnih metodah na dunajskih šolah že predavala tovarišica Lj. Glinšekova in tov. Šumer, zato bo podal on reminiscence in osebne utise. Učiteljsko je pazno sledilo njegovim izvajanjem in zaznalo zopet dosti novega. Za trud mu je bila izrečena zahvala!

Nato tov. podpredsednik otvori občni zbor in poroča, da se je vršila pred otvoritvijo odbora seja in se je sklenila sledeča izprememba pravil:

1. Točka, da se naj vrši občni zbor vedno na katerem drugem mestu — se naj črta.

2. Volitve naj se uveljavijo z listami po čistem proporciju. — Od občnega zbora sprejeto.

III. Poročilo o pokrajinski skupščini je podal delegat tov. Stefanciosa. Omenil je, da je bilo poročilo poročevalca tov. Mlekuža tu intam subjektivno izraženo, ter je pojasnil nekatere točke. O državni učiteljski skupščini v Zagrebu pa žal ni bilo skoro kaj poročati. Oba glavna referata sta odpadla. Poleg oficijelnih pozdravov, poklonitve Strossmayerju, otvoritve kaptolske šolske razstave in po lazanja vencev Filipoviču in Trstenjaku je bila le še borba za volitve v glavni odbor. Tov. podpredsednik Verk je podal poročilo o obeh zadnjih sejah širjega sosveta.

IV. Nato so sledila poročila društvenih funkcionarjev. Tajnik tov. Stefanciosa je podal najkrajše poročilo, blagajnik tov. Fink pa blagajniško. Pregledovalca računov tov. Predan in Berce sta našla vse v vzornem redu, zato se je izrekla blagajniku zahvala in absolutorij. Članarina ostane stara 150 Din, za upokojeince pa 80 Din in dobe le »Tovariš«.

V. Volitve odbora: Po desetminutnem odmoru se je prešlo k volitvi odbora. Podpredsednik ponovno omeni, da je bila na seji širjega sosveta sprejeta volitev z listami po čistem proporciju. Ker je to poprej tudi sklenila odborova seja, kar je občni zbor potrdil, je prosil podpredsednik za predloge. Predložena je bila samo ena lista in je bil torej izvoljen večina stari odbor: tov. Eliza Kukovec, Miloš Verk, Tone Fink, Tone Stefanciosa, Ela Kurbus, Josipina Ahlik, Korbar Franc, Cenčič Josip, Šumer Hinko.

Namestniki: Rupnik Josip, Kincl Josip, Sotošek Zdravko. Odbor se je takoj sestel in konstituiral:

Predsednik: Miloš Verk.
Podpredsednik: Korbar Franc.
Blagajnik: Tone Fink, tajnik: Tone Stefanciosa.

Odborniki: Eliza Kukovec, Ela Kurbus, Josipina Ahlik, Cenčič Josip, Šumer Hinko. Pregledovalca računov: Predan in Berce. Situacijsko poročilo: Učiteljska v okraju: 95, včlanjenih: 84, navzočih: 47, t. j. 55%.

Služajnosti:

a) Tovarišica Tilka Lekarjeva je vzela slovo od tov. (ic) našega društva. Predsednik Verk omeni njeno tovariško in izvenšolsko delovanje, kjer se je izkazala kot najmarljivejša čebela pri Ciril-Metodovi podružnici št. Vid pri Grobelnem.

b) Tovariš H. Šumer omeni pomen Dačkega doma v Beogradu za učiteljsko in predlaga, da naj prispeva naše društvo 500 Din, da se omogoči čimprejšnja dogotovitev tega skupnega našega doma. — Sprejeto.

c) Prihodnje zborovanje 7. dec. po možnosti skupno s sosednjim društvom v Kraini, ako bo že vozila nova železnica, sicer v Rogaški Slatini.

Rogaška Slatina, 12. oktobra 1929.
M. Verk, l. r., Tone Stefanciosa, l. r., predsednik, tajnik.

+ Slovenjgraško učit. društvo je imelo svoj občni zbor 5. oktobra 1929 v Slovenjgradcu. Poleg običajnih točk je bilo na dnevnem redu:

1. Poročilo delegatov pokrajinske in glavne skupščine.

2. Poročilo o seji širjega sosveta poverjenjstva UJU Ljubljana v Celju.

3. Letno poročilo društvenih odbornikov (tajnika in blagajničarke).

4. Volitev novega odbora.

5. Določitev proračuna za poslovno leto 1929/30.

6. Predavanje strokovnjaka prof. Krošla o kmetsko nadaljevalnem šolstvu, event. predavanje tovarišice Gobec o Delovni šoli (nadaljevanje).

Statistika: Število učiteljskega v okraju 46, število članov v društvu 39, v okraju je 7 učit. nečlanov (5 upokojenih tov. in 2 akt. tov.), navzočih je bilo 32, t. j. 82%.

Predsednik tov. Purkhart konstatira sklepčnost zbora in pozdravlja navzoče, posebno še gosp. prof. Jožefa Krošlja, ki je prišel predavati o kmet. nad. šolstvu. — V znak žalosti radi smrti gosp. šolskega ravnatelja Frana Vrečka (umrl 31. VIII. 1929) pozove g. predsednik navzoče, da se dvignejo s svojih sedežev in z enominutnim molkom počaste spomin dolgoletnega šolnika; izrazi v imenu društva sožalje tov. Gorup, ki so mu med počitnicami umrli starši. — ter čestita tov. Modru k poroki.

Poročilo o seji širjega in ožjega sosveta: Tov. gđc. Gobec poda poročilo o seji širjega sosveta. Poročilo ne bo objavljeno! — Sklene se pa, da se bo vršil v nedeljo 13. X. ob 9. uri na tuk. šoli (Slovenjgradec) sestanek, h kateremu naj pošlje vsaka šola po enega zastopnika in na katerem bo tov. gđc. Gobec poročala o poteku seje ožjega sosveta.

Letno poročilo tajnika in blagajničarke:

1. Poročilo tajnika (tov. Verčkovnik): Društvo šteje 39 članov. Odborovih sej je bilo troje — zborovanj pet; obisk teh znaša 70%. Pri vseh zborovanjih je bilo 18 tovarišev (ic). Vsa zborovanja so se vršila v Slovenjgradcu. Predavanj je bilo 5 in sicer: 1. »Berlinski kongres in inozemsko poskusno šolstvo« (Kavčič Fran). 2. »Nekaj misli o delovni šoli« (Gobec Regina). 3. »Kako pridemo do petja in kako izvajamo petje v delovni šoli« (Križman Josip). 4. »Psihotehniška metoda v svrhu agit. nabave knjig za priučenje tujih jezikov« (Robert Mertner), (visokošolec Karel Stancer). 5. »O problemu mednarodnega jezika v splošnem« (Gobec Regina). Tudi v tem poslovnem letu se je odbor potegoval za zaščito članov in učiteljskega. Obravnavale so se tudi druge stanovske zadeve.

2. Poročilo blagajničarke (tov. Rozman): V preteklem poslovnem letu je bilo 8594,71 Din dohodkov in 7148,65 Din izdatkov, torej znaša aktiva 1446,06 Din. Preglednika računov (tov. Moder in tov. Šmidova) predlagata po pregledu blag. knjig, da se tovarišici blagajničarki izglasuje absolutorij. (Predlog soglasno sprejet.)

Volitev novega odbora se je izvršila po listkih. Izvoljeni so bili sledeči odborniki: Leopold Kopač, predsednik; Regina Gobec, podpredsednica; Rajko Iglar, tajnik; Zorka Rozman, blagajničarka — ter Fran Gorup in Fran Kavčič odbornika.

Določitev proračuna za poslovno leto 1929/30. Proračun ostane isti kot lansko leto (članarina 18 Din — za z učitelji poročene učiteljice 11 Din).

Predavanje strokovnjaka o kmet. nad. šolah. Gosp. prof. Jože Krošl je predaval o zgor. predmetu in sicer o potrebi kmetsko nad. šol ter o ustanavljanju istih. Po zanimivem predavanju je dal g. prof. še nekaterim tovarišem, ki nameravajo ustanoviti na svojih služb. mestih kmet. nad. šole nasvete glede predpriprav, ki se morajo izvršiti pred ustanovitvijo take šole. — Tov. predsednik se g. predavatelju zahvali za lepo in zanimivo predavanje.

Sklepi, predlogi:

1. »Poverjenjstvo UJU naj skuša doseči, da bi se vršile če mogoče večkrat med šol. letom najmanj po 1 teden trajajoče hospita-

cije s konferencami v smislu delovne šole na eni izmed ljubljanskih, menjaže mariborskih osn. šol, ali pa na službenih mestih onih kolegov, ki se že udeležujejo v tem pravcu in ki bi tudi vodili praktične nastope. — Za udeležence naj bi se izposloval dopust! (Predlog je bil stavljen po tov. Mrovljetu in soglasno sprejet.)

2. Na prihodnje zborovanje naj se povabi tov. Vranca iz Maribora, ki naj bi predaval o temi »Iz moje prakse« (z ozirom na delovno šolo).

Slučajnosti:

1. Prihodnje zborovanje se bo vršilo dne 7. decembra 1929, ob 9. uri v Slovenjgradcu.

2. Tovariš L. Kopač (novoizvoljeni predsednik) se zahvaljuje tovarišem za zaupanje in obljublja, da bo novoizvoljeni odbor delal vedno v prid celokupnemu društvu. Zahvaljuje se tudi dosedanjemu predsedniku tov. gosp. Purkhartu za večletno delovanje in predlaga, da mu društvo podeli častno članstvo. (Predlog soglasno sprejet.)

L. Kopač, preds.

R. Iglar, tajnik.

Na obroke Oblačilnica „Ilirija“ vodi!

**Največja izbira.
Najboljše blago.
Najnižje cene.
Najdaljši rok odplačevanja!
Zahtevajte vzorce.
Zahtevajte poset potnika.**

Oblačilnica „ILIRIJA“, Ljubljana
Mestni trg 17/I. Telefon 28-25.

Knjigarna, umetnine, muzikalije Goričar & Leskovšek * Celje

Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

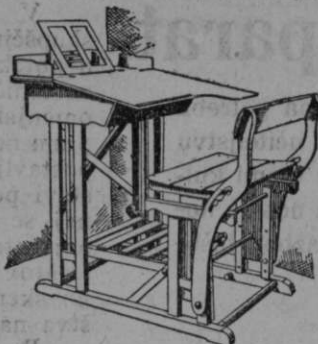
priporoča sledeče knjige na odplačila v mesečnih obrokih po 50—100 dinarjev in sicer:

Cankar Iv.: Zbrani spisi, knj. I.—IX., v platno vez. Din 720. Jurčič Jos.: Spisi, ured. dr. Iv. Grafenauer, I.—X., v platno vez. Din 400. Jurčič Jos.: Zbrani spisi, I.—V., v platno vez., (Priatelj izd.) Din 336. Pregelj Iv.: Izbrani spisi, knjige I.—III., v platno vezane Din 180. Dr. Iv. Tavčar: Zbrani spisi, knj. III., IV., V., VI., v platno vez. Din 386. Trdina J.: Zbrani spisi, I.—X., v petih knjigah, v platno vez. Din 336. Tolstoj L.: Ana Karenina, I.—II., oba dela v platno vez. Din 250. Dostojevski F. M.: Bratje Karamazovi, v platno vez. (subskrip.) Din 200.

Brezplačno Vam pošljemo
na ogled družinsko revijo
Domači prijatelj
z mladinsko prilogo
„Naš obzor“

Pisite dopisnico na upravo
Ljubljana, poštni predal 291

Nudite otrokom veselje do učenja. Ohranite jih zdrave s telesno nego.

Nova otroška pisalna mizica

ki se da uravnati za starosti otrok od 6. do 18. leta ustreza vsem pravilom o pravilnem držanju telesa pri učenju ter je obenem shramba za šolske potrebščine.

Mizice izdeluje trdka

I. REPŠE, LJUBLJANA
tvornica pohištva
Dvorni trg št. 1.

Primerna ter koristna darila
so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913

Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

ELÉGANTNA
DAMA

KUPUJE
ZA PLAŠČ

VEDNO
NAJMODERNEJŠE
VZORCE

OGLETE SI
NAŠO BOGATO IZBIRO

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon števil. 2.232.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem
vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

FABIANI & JURJOVEČ
LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. Velike preproge v plišu in linolej. Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

Pisarniške potrebščine

Ogljeni papir
Barvni trakovi
Strojepisni papir

Voščeni papir
Kožnati papir
Barve za vse aparate

Zvitki za blagajne
Zvitki za hektograf
Sesalni papir

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6
Postrežba točna! Telefon 2980 Nizke cene!

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke
vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani